

OBRAĆANJE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

PREDSJEDNIK

Arusha, Haag, 11. juli 2016.

sudija Theodor Meron, predsjednik Mehanizma za međunarodne krivične sudove Komemoracija u Srebrenici 11. juli 2016.

Prije nešto više od sedmicu dana, preminuo je veliki čovjek, Elie Wiesel. Preživjeli Holokausta, ovaj neustrašivi aktivista i dobitnik Nobelove nagrade proveo je više od pola stoljeća zalažući se za ljudska prava i ljudsko dostojanstvo, u nastojanju da se okončaju nepravda i okrutnost i borbi za prevazilaženje ravnodušnosti, koju je on smatrao najpodmuklijom od svih opasnosti. On je takođe bio, kao što se neki od vas možda sjećaju, jedan od najistaknutijih glasova koji su apelovali na svjetske lidere da se okonča stravično nasilje i razaranje koji su zahvatili ovu regiju 1990-ih godina.

Wiesel se u svemu što je radio oslanjao na svoje iskustvo preživjelog u Holokaustu. To za Wiesela nije bilo pitanje izbora. Kako je napisao, "[z]a preživjelog koji odluči da svjedoči jasno je: njegova dužnost je da svjedoči za mrtve i za žive." Ali ta usredotočenost na važnost pamćenja nije isključiva odgovornost preživjelih. Kako je Wiesel objasnio 2009. godine: "Pamćenje je postalo sveta dužnost svih ljudi dobre volje."

Vanredna moć pamćenja i sveta dužnost da se ono održi bili su u velikoj mjeri i u mojim mislima prilikom dolaska ovamo danas. Jer mi, koji smo se ovdje okupili odajući svečanu poštu očevima i muževima, braći i sinovima, kao i svim drugim žrtvama stravičnih događaja u Srebrenici, odajemo počast ne samo hiljadama pojedinaca koji su bili iskreno voljeni, a koji su na tragičan način izgubljeni. Vraćajući se na ovo mjesto iz godine u

godinu, na ovo strašno more mramora i sjećanja, mi takođe gradimo izuzetan spomenik pamćenju i ispunjavamo temeljnu dužnost o kojoj je govorio Wiesel.

***

Rad sudova kao što su Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju i njegov nasljednik, Mehanizam za međunarodne krivične sudove, takođe na smislene načine doprinosi očuvanju pamćenja.

Time što nastoje da pozovu na odgovornost pojedince, sudovi poput ovih utjelovljuju osudu međunarodne zajednice gnusnih djela koja su u pitanju i opredijeljenost te zajednice da osigura da prevlada pravda, a ne osveta ili nasilje.

Sprovodeći svoje postupke pravično i u skladu s najvišim međunarodnim pravnim načelima, ti sudovi pokazuju posvećenost onom najboljem što čovječanstvo ima—čak i kada se bave predmetima koji se odnose na najgore.

Vodeći svoja suđenja i žalbene postupke javno, te čuvajući i stavljajući na uvid svoju jedinstvenu zbirku dokaza, ovi sudovi stvaraju evidenciju od vitalnog značaja o našoj kolektivnoj prošlosti.

A donošenjem promišljenih, principijelnih odluka u skladu s pravom i dokazima ovi sudovi takođe doprinose očuvanju i snazi pamćenja. Kako je Žalbeno vijeće MKSJ nedvosmisleno konstatovalo 2004. u predmetu protiv Radislava Krstića, "pravda osuđuje, odgovarajućim formulacijama, ogromnu i trajnu štetu koja je nanesena i pokolj u Srebrenici naziva

njegovim pravim imenom: genocid. Odgovorni će nositi ovu stigmu, i ona će služiti kao upozorenje za budućnost svima onima koji pomisle da počine takvo gnusno djelo.”

Presuda u tom predmetu, kao i skorija presuda u predmetu protiv Zdravka Tolimira, tek su dve od desetina presuda koje je donio MKSJ, od kojih svaka predstavlja svjedočanstvo o opredijeljenosti međunarodne zajednice za pozivanje na odgovornost i vladavinu prava. Ali sveta dužnost o kojoj je govorio Elie Wiesel mnogo je veća od jednog suda ili od jedne presude. To je dužnost svih nas: svih ljudi dobre volje, kako je rekao Wiesel.

Stoga, pred ovim današnjim skupom, odajem počast grupama poput Majki Srebrenice i Udruženja žrtava i svjedoka genocida i svim onim ženama i muškarcima koji su—kao Wiesel—učinili toliko mnogo da se očuva pamćenje o onome što se ovdje dogodilo, da se otvoreno govori protiv ravnodušnosti i poricanja i da se učini sve kako bi se osiguralo da buduće generacije uče iz naše stravične prošlosti i da je nikada više ne ponove.

* * *